

ये त्वादानपरा एव वसन्ति भवतो गृहे । अभूतिकामा भूतानां तादृशैर्भिसंहितं ।
 ये वा भवद्दिनाग्नेन राज्यमिच्छन्त्यनन्तरं । आन्तरैरभिसन्धाय राजन् सिध्यति चान्यथा ।
 तेषामहं भयाद्राजन् गमिष्याम्यन्यमाश्रमं । तैर्हि मे सन्धितो वाणः काके निपतितः प्रभो ।
 कृद्वाकामैरकामस्य गमितो यमसादनं । दृष्टं ह्येतन्मया राजंस्तपोदीर्घेण चक्षुषा ।
 बज्रनक्रमपयादां तिमिङ्गिलगणायुतां । काकेन वालिशेनेमां यामतार्धमहं नदीं ।
 स्थाण्डिलकण्टकवतीं सिंहव्याघ्रसमाकुलां । दुरासदां दुष्प्रसदां गुहां हैमवतीमिव ।
 अग्निना तामसं दुर्गं नौभिराप्यञ्च गम्यते । राजदुर्गावतरणे नोपायं पण्डिता विदुः ।
 गहनं भवतो राज्यमन्धकारं तमोऽन्वितं । नेह विश्वसितुं शक्यं भवताऽपि कुतो मया ।
 अतो नायं शुभो वासस्तुल्ये सदसती इह । बधो ह्येवात्र सुकृते दुष्कृते न च संशयः ।
 न्यायतो दुष्कृते घातः सुकृतेन कथञ्चन । नेह युक्तं स्थिरं स्यातुं ज्वेनैवाप्रजेदुधः ।
 सीता नाम नदी राजन् श्रवो यस्यां निमज्जति । तयोपमामिमां मन्ये वागुरां सर्वघातिनीं ।
 मधुप्रपातो हि भवान् भोजनं विषसंयुतं । असतामिव ते भावो वर्त्तते न सतामिव ।
 आशोविषैः परितृतः कूपस्त्वमसि पार्थिव । दुर्गतीर्था वृहत्कूला कारीरा वेत्रसंयुता ।
 नदी मधुरपानीया यथा राजंस्तया भवान् । श्वगृध्रगोमायुयुतो राजहंससमो ह्यसि ।
 यथाश्रित्य महावृक्षं कलः संवर्द्धते महान् । ततस्तं संवृणोत्येव तमतीत्य च वर्द्धते ।
 तेनैवोपेन्धनेनैव दावो दहति दारुणः । तयोपमा ह्यमात्यास्ते राजंस्तान् परिशोधय ।
 त्वया चैव कृता राजन् भवता परिपालिताः । भवन्तमभिसन्धाय जिघांसन्ति भवत्प्रियं ।
 उषितं शङ्कमानेन प्रमादं परिरक्षता । अन्तःसर्प इवागारे वीरपत्न्या इवालये ।
 शीलं जिज्ञासमानेन राज्ञश्च सहजीविनः । कश्चिज्जितेन्द्रियो राजा कश्चिदस्यान्तरा जिताः ।
 कश्चिदेषां प्रियो राजा कश्चिद्राज्ञः प्रियाः प्रजाः । विजिज्ञासुरिह प्राप्तस्त्वाहं राजसत्तम ।
 तस्य मे रोचते राजन् क्षुधितस्येव भोजनं । अमात्या मे न रोचन्ते वितृष्णस्य यथोदकं ।
 भवतोऽर्थकृदित्येवं मयि दोषो हि तैः कृतः । विद्यते कारणं नान्यदिति मे नात्र संशयः ।
 न हि तेषामहं क्रुद्धस्तत्तेषां दोषदर्शनं । अरेर्हि दुर्द्धदाज्ञेयं भग्नपृष्ठादिवारगात् ।
 ॥ राजोवाच ॥ भूयसा परिहारेण सत्कारेण च भूयसा । पूजितो ब्राह्मणश्रेष्ठ भूयो वस गृहे मम ।
 ये त्वां ब्राह्मण नेच्छन्ति ते न वत्स्यन्ति मे गृहे । भवतैव हि तज्ज्ञेयं यत्तदेषामनन्तरं ।
 यथा स्यात्सुष्टुतो दण्डो यथा च सुकृतं कृतं । तथा समीक्ष्य भगवन् श्रेयसे विनियुल्य मां ।
 ॥ मुनिरुवाच ॥ अदर्शयन्निमं दोषमेकैकं दुर्बलीकुरु । ततः कारणमाज्ञाय पुरुषं पुरुषं जहि ।
 एकदोषो हि बहवो मृद्रीयुरपि कण्टकान् । मन्त्रभेदभयाद्राजंस्तस्मादेतद्वीमि ते ।
 वयन्तु ब्राह्मणा नाम मृदुदण्डाः कृपालवः । स्वस्ति चेच्छाम भवतः परेषाञ्च यथात्मनः ।
 राजन्नात्मानमाचक्षे सम्बन्धी भवतो ह्यहं । मुनिः कालकवृक्षोय इत्येवमभिसंज्ञितः ।

२००

२०१

२००

२१५

२१०

२११